

Lapsiasiavaltuutetun lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vanhusasiavaltuutetusta

Viite: VN/549/2020

Lapsiasiavaltuutetun tehtävänä on arvioida ja edistää lapsen oikeuksien toteutumista. Työn perustana on YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus (SopS 59 ja 60/1991, LOS), joka on lailla voimaan saatettu ihmisoikeussopimus. Sopimus koskee kaikkia alle 18-vuotiaita.

Lausunto on jätetty www.lausuntopalvelu.fi:ssä 15.12.2020

Hallituksen esitysluonnoksen pääasiallinen sisältö

Esitysluonnoksessa ehdotetaan säädettäväksi laki vanhusasiavaltuutetusta. Tavoitteena on luoda itsenäinen ja riippumaton viranomainen, joka seuraisi ikääntyneiden asemaa ja oikeuksien toteutumista laajasti kaikilla yhteiskuntasektoreilla ja toisi havaintojaan sekä ikääntyneiden näkökulmaa yhteiskunnalliseen keskusteluun ja päätöksentekoon.

Lapsiasiavaltuutetun kannanotot

Lapsiasiavaltuutettu katsoo, että vanhusasiavaltuutetun viran ja toimiston perustaminen on perusteltua. Vanhusasiavaltuutetun tehtäväkuva täydentää hyvin erillisvaltuutettujen tehtäväkenttää perus- ja ihmisoikeuksien edistäjinä. On tärkeää, että vanhusasiavaltuutetulle säädetään riippumaton ja itsenäinen asema, samalla tavoin kuin muille erillisvaltuutetuille.

Vanhusasiavaltuutetun viran hoitamiseen tulee turvata riittävät resurssit, joilla voidaan realistisesti ja luotettavasti turvata viran toimivaltaan sisältyvien tehtävien hoitaminen. Esitysluonnoksen mukaan vanhusasiavaltuutettu sijoitettaisiin yhdenvertaisuusvaltuutetun toimiston yhteyteen. Tavoitteena olisi kuitenkin luoda vanhusasia valtuutetulle hallinnollinen organisaatio, joka olisi linjassa muiden perus- ja ihmisoikeusalan erityisvaltuutettujen kanssa.

Esitysluonnoksen mukaan tällä järjestelyllä voitaisiin hyödyntää yhteisiä hallinto- ja toimitilapalveluita ja saada synergiahyötyjä henkilöstöresursseissa. Kuitenkin vanhusasiavaltuutettu päättäisi itse esimerkiksi henkilöstönsä nimittämisestä ja palvelukseen ottamisesta sekä sen käyttöön osoitettujen henkilöstö- ja taloudellisten resurssiensa käytöstä. Käytännössä samassa organisaatiossa toimisi siten kaksi itsenäistä organisaatiota. Haasteeksi voi muodostua esimerkiksi esitysluonnoksessa mainittujen yhteisten viestintä- ja yleishallintotoimintojen ohjaus ja resurssien allokointi.

Lapsiasiavaltuutettu pitäisi tärkeänä, että viran sijoittamiskysymystä arvioitaisiin vielä ottaen selkeämmin huomioon oikeusministeriössä käynnissä oleva hanke, jonka tarkoituksena on oikeusministeriön hallinnonalalla toimivien erityisviranomaisten tuki- ja hallinto-tehtävien järjestäminen uudelleen.¹ Nämä tehtävät ovat ilmeisesti pääosin samoja, joista haetaan synergiaetuja, jos vanhusasiavaltuutettu sijoitettaisiin yhdenvertaisuusvaltuutetun yhteyteen.

Jyväskylässä 15.12.2020

Elina Pekkarinen
Lapsiasiavaltuutettu

Merike Helander
Lakimies

---

¹ Lausuntokierroksella 29.1.2021 asti oleva Selvitys oikeusministeriön hallinnonalalla toimivien erityisviranomaisten tuki- ja hallintotehtävien uudelleen järjestämisestä. 30.6.2020